

MARGUTIS

Volume XX

No. 18

MARGUTIS

PUBLISHED MONTHLY
ANTANAS VANAGAITIS

Editor — Publisher

Entered as second-class matter
August 12, 1947, at the post office at
Chicago, Illinois under Act of March
3, 1879. SUBSCRIPTION PRICE \$2.00
YEARLY. 20c. a copy. The publisher
assumes no responsibility for return of
unsolicited manuscript.

MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.

Chicago, Illinois

PHONE GROvehill 2242

Yearly Subscription \$2.00

Single Copy 20c.

Phone VIRginia 6583

Dr. S. Biežis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street

Atdara dienomis ir vakarais

nuo 1 — 3 ir 7 — 8 vakare.

Res.: 3241 West 66th Place

Telephone REPUBLIC 7868

Trečiodieniais ir Sekmdieniais
pagal sutartį.

Dr. A. J. Gussen

DANTŲ GYDYTOJAS

Ofisas Ciceroj:

1410 West 49th Court

Atdara dienomis ir vakarais

Phone OLYMPIC 4854-W

Trečiodieniais ir Sekmdieniais
pagal sutartį.

Telephone GROvehill 1800

Dr. Walter J. Kirstuk

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvis Gydytojas)

3925 West 59th Street

CHICAGO, ILL.

Valandos: 2 — 4 po pietų,

6:30 — 8:30 vak.

Nedėlioms Pagal Sutartį.

Dr. Vincent E. Zopel

DENTISTAS

1930 W. Monterey Avenue

(111th Street)

Telephone HILLTOP 0999

Valandos Pagal Sutartį

A Fine Tribute...

Laidotuvių Direktorius ANTANAS S.
PETKUS įrengė naują, modernią kop-
lytį Chicagoje, Marquette park kolo-
nijoje, prie 68tos ir South Western Ave.
6812 SO. WESTERN AVE.

Tel. GROvehill 0142

FUNERAL DIRECTOR

Antrą laidojimo įstaigą
dir. A. S. PETKUS turi Ciceroje
1420 SOUTH 50th AVENUE
Telephone Townhall 2109

*Anthony
Petkus*

**THE PRESENT
with a FUTURE**

**U.S. SAVINGS
BONDS**

Dr. Raymond Bartz

DANTŲ GYDYTOJAS

Ofiso adresas:

6247 South Kedzie Avenue

Phone GROvehill 7060

CHICAGO, ILL.

RYTOJ GALI BUTI PERVELU...

APDRAUSK SAVO AUTOMOBILIŲ, NAMUS, BAL-
DUS IR KITĄ TURTĄ NUO UGNIES, AUDROS, AR KI-
TOKIŲ PAVOJŲ ŠIANDIEN...

JOHN J. KAZANAUSKAS

GENERAL INSURANCE BROKER

2202 WEST CERMAK RD.,

CHICAGO 8, ILL.

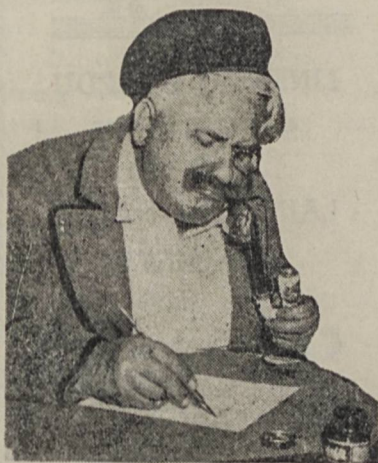
PHONE VIRGINIA 7747

MARGUTIS

Foremost Lithuanian Journal
of Music, Folklore and
Humor

— Synchronized With —
Outstanding Radio Programs

Linksmų Kalėdų Švenčių Ir Laimingų Naujų 1948 Metų Linki Margučio Skaitytojams - Redakcija ir Administracija.

Dėdytė Jeronimas Rašo

SVEIKUČIAI:

Sveiki su Kalėdų šventėmis ir šventes nebūsiu namie ir todėl negalėdamas paspausti jums ranką, prašau priimti geriausius linkėjimus. Aš ir mano pati Darata — abudu sveikiname jus su Naujais Metais!

Nauji Metai kaip šventė kaip bematant praeis. Ir vėl linguosime vienas kitam sveikindamiesi ir velydamiesi vieni kitiems laimės, džiaugsmo, sveikatos, geresnio gyvenimo. Kiekvienais metais tikimės geresnio gyvenimo, tik.... veltui. Tas gerumas neateina ir gana. Ateinantieji metai, sako mums suteiks naujus suvaržymus. Negausime, sako, tiek daug mėsos, negausime gasolino nereikalingam pasivažinėjimui. Visko, sako, trūksta. Aš nesakyčiau kad trūksta, bet mes per daug išdykę. Mes alkvojame per daug. Mėsą per mažai paguodojam, o riebumus, tai nenorim valgyt nei su duona,

nei su kleckais, nei blynų nenorim kept ant jų. Kai kurios gospadinės meta lauk arba į "sinką" pila.

Automobilių savininkai irgi elgiasi nemandagiai su gasolinu, su aliejum. Jie nenusiperka naujo automobiliaus, katras daug mažiau išvartotų gasolino ir aliejauus. Beto, važinėjasi ar reik ar ne, bile tik važinėti. Čia man kai kurie padarys užmetimą, kad jie negali naujo automobiliaus gauti. Kur tik apžiūri, tai vis "vartoti"... "second hand"... Kas nori pirkt "second hand" automobilių ir mokėt du, tris ar daugiau tūkstančių dolerių...

Išdalies, teisybė. Naujų automobilių mažai matysi languose, pas pardavėjus. Ant "lotų" matai tik "second hand". Tai ir būk mandras nušipirkt naują automobilių, kad neišdegintum tiek daug gasolino ir aliejaus...

Taigi, 1948-ti metai mums gali daug netikėtų dalykų atnešti. Jie bus pribuišiai metai. Vasaris mėnuo turės 29 dienas. Senieji sakydavo, kad pribuišiai metai, tai merginoms skirti, ba jos renkasi sau jaunikų už vyrą. Gal ir teisybė? Mikučių jauniausia duktė Verutė bus viena iš laimingųjų ir ji jau ruošiasi apsivest po Naujų Metų...

Kitamet mes anksti užsigavėsime. Užgavėnės bus 10 Vasario. Jaunieji turės suskubti apsi-vesti, nes trumpas linksmalakis. Velykos bus 28 Kovo. Visos šventės anksti. Šeštinės — 6 Gegužės, o Sekminės — 16 Gegužės. Kada būna ankstyvos Velykų šventės, tai turime ilgą vasarą.

Tai tiek šiuo sykiu. Pasiskaitysime kitamet su kitokiais skai-

tymais. O dabar, priimkite nuo mudviejų geriausius linkėjimus!
Jūsų Jeronimas ir Darata

KALĖDOS

Šventės reikšmė senovėje ir dabar

Sveiki sulaukę šventų Kalėdų, — sveikinamės dabar per Kalėdų šventę. Kalėdas vadiname šventomis, nes jos greta Velykų dabar didžiausia metuose bažnytinė šventė. Tai yra Kristaus gimimo šventė. Krikščionims Kalėdos yra džiaugsmo šventė. Per Kalėdas gimė Išganytojas, atnešęs į šią žemę išsilaisvinimo viltį. Delto su Kalėdų švente, daugiau negu su bet kuria kita, rišasi gražūs padavimai, senovės pasakojimai. Iš šventojo rašto sužinome tačiau, kad Kristus gimė tremtyje. Jo tėvai priversti buvo tuo metu apleisti savo gyvenamąją vietą, kad išsigelbėtų nuo Judėjos valdovo persekiojimo. Jo motina Marija, atėjus gimdymo laikui, neturėjo net pastogės. Delto teko prisiglausti gyvulių stailnelėje. Ir pirmutiniai gyvi sutvėrimai, kurie pamatė naujai gimusi Viešpatį, buvo asilas ir jautis. Iš čia yra kiles paprotys, paruošiant Kalėdų stalą, nepamiršti ir gyvulių: po staltiese padėti šieno. Iš šventojo rašto taip pat žinome, kad gimęs Kristus netrukus pasveikine piemenėliai, o kiek vėliau, išvėdę nepažastą žvaigždę rytuose, jos vedami, atvyko trys karaliai su dovanomis. Taip nusako šventas raštas.

Mūsų laikais materializmas yra pasikasęs po šiais padavimais. Astronomai yra pareiškę nuomonę, kad žvaigždė, vedusi į Betlejų tris karalius, nebuvo joks stebuklas. Kaip tik tuo laiku planetos Marsas, Jupi-

teris ir Saturnas, žiūrint iš žemės, buvo matomi vienoje linijoje, kitaip sakant, atrodė suėję į vieną tašką, sudarydami didelę skaisčių, ligi tol nematytą žvaigždę. Tai atsitinka vieną kartą per 802 metus. Patsai Kristaus gimimo laikas taip pat skaičiuojamas pasirodo neteisingai. Del įvykusių kelis kartus pakeitimų krikščioniškos eros kalendoriuje į šios eros metų skaičių yra įsibrovusi gana stambi klaida: tikrumoje Kristus yra gimęs visus septynis metus ankščiau. Tuo budu dabar turime tikrumoje ne 1947, o 1954 metus. O del šventės pavadinimo Kalėdomis yra taip pat aiškinimų, kad tas vardas atitekęs šventei iš slavų tautų, kurios mini "Koliada" savo liaudies dainose, ryšium su metų laiko pasikeitimu. Gruodžio 25 d. kaip tik turime

trumpiausią metų dieną ir ilgiausią metuose naktį. Nuo tos dienos saulė pradeda kilti, dienos ilgėja. Krikščionybė, skindama sau kelius pagoniškų tautų tarpe, dažnai savo šventes taikė prie pagoniškų švenčių. Delto labai gali būti, kad ir Kalėdos senovėje pagoniškų tautų tarpe turėjo visai kitokią reikšmę.

Kaip ten bebūtų, mes lietuviai, būdami krikščionys, Kalėdas švenčiame, kaip Kristaus gimimo šventę. Šiais laikais kai žymi mūsų tautos dalis kenčia vargą tremtyje, o pati tauta žiaurių okupantų naikinama, paguoskime save nors ta mintimi, kad ir Patsai Dievas, ateidamas į pasaulį, jo nepakeitė, o kentė visą vargą, kurį žmonių neapykanta vieni kitiems šiame pasaulyje yra sukėlusį.

MARGUTIS lankys jus syki mėnesį. . . Atsinaujinkite prenumeratą kurių yra išsibaigus. Prikalbinkite savo draugą-kaimyną usiprenuruoti Margutį kuris yra vienintelis muzikos, dainos, juokų žurnalas Amerikoje. Metams kaina DU DOLERIAI. Prenumerata siųskite adresuodami:

MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.,
Chicago 36, Illinois

LINKSMŲ KALĖDŲ

ŠVENČIŲ

— ir —

LAIMINGŲ NAUJŲ

1948 METŲ!

Lovick's
Florist

3316 South Halsted Street
Chicago 8, Ill.
hone ARds 7308

Linksmų

Svenčių

ir

Laimingų

Naujų Metų

Inzinerių

Antanas Rudis

ir

Seima

XMAS GREETINGS

ELEVENTH WARD REGULAR
REPUBLICAN ORGANIZATION

JOHN F. WALL
Alderman

WILLIAM S. FINUCANE
Committeeman

KŪČIOS - KALĖDŲ IŠVAKARĖS

(Iš V. Jokubyno paskaitų)

Rodosi dar visai nesenai Šventėme Kalėdų išvakarės, o štai, net nejutome, kaip metai apsisuko, ir mes vėl jau Kalėdų išvakarėse, kurias paprastai vadiname Kūčios vakaru, kuriame mes prisimename, kaip smagiai jausdavomės to vakaro sulaukę, kada buvome dar maži, kada su savo vyresniaisiais sėdėdavome prie šienų apkrauto stalo, ir valgėme tam vakarui specialiai pagamintus valgius.

Dabartiniais mūsų laikais Kūčios skaitosi paskutinė diena prieš Kalėdas, bet tolimoje praeityje, žiloje senovėje, šita diena buvo pirmąją Kalėdų dieną, kurias mūsų prabočiai švėsdavo per septynias dienas, pabaigoje trylikto mėnesio, vadinamo Siekiu; mat tada lietuviai metuose turėjo tryliką mėnesių, vietoj dabar dvylikos. Kalėdos per ištisą savaitę tada švėstos, reiškė pabaigą senųjų, ir pradžią Naujųjų metų. Tai šventei buvo įgyvendinti įvairūs papročiai ir tikybinės apeigos, o visa tai buvo surišta su džiaugsmiais ir linksmybėmis, su kuriomis buvo palydimi senieji, ir pasitinkami naujieji metai. Su panašiais papročiais šitą šventę švėsdavo ir kitos tų laikų tautos, o tų papročių likučiai užsiliko net iki mūsų laikų, ir dabar dar net ir šioje šalyje, senieji metai palydimi ir naujieji pasitinkami su triūbų gaudimais, varpų skambėjimais, ir pavienių žmonių visokiais trukšmais.

Iš anų senųjų laikų kalėdinių papročių yra užsilikę iki mūsų laikų ir daugiau. Pavyzdžiui, Lietuvoj iki pastarųjų laikų Kalėdos skaityta samdomos šeimos metų pabaiga. Ūkininkai samdydami tarnus ir tarnaites, samdė juos nuo vieno Kalėdų iki kitų. Kalėdose jiems išmokėjo algas, Kalėdose juos atleido iš tarnybos ir Kalėdose naujus priimdavo. Ar dabar Lietuvoje tas praktikuojama, aš nežinau, bet kiek man žinoma, taip buvo iki pastarųjų metų. Tai vis papročiai iš senų gadynių, kada Kalėdos skaityta metų pabaiga.

Kitas drūčiai įsigyvenęs paprotys pas mus yra užsilikęs iki šių dienų, tai speciališki valgiai. Mūsų prabočiai pradėdami švęsti Kalėdas, su pirma diena kėlė bankietus, patys vaišinosi ir kitus vaišino valgiais, pagamintais iš baigiamųjų metų darliaus vaisių. To drūčiai mes laikomės ir dabar tokius valgius naudodami Kūčiose, kasmet. Mūsų bočiai Kalėdų pirmoje dienoje valgė šuvis, grybus, aguonas, džiovintas daržoves, riešutus ir kitokius medžių ir žemės vaisius.

Ir šiandien lietuviai Kūčiose tokius valgius vartoja. Tai yra iš senovės užsilikęs paprotys, kurio lietuviai drūčiai laikosi netik savo tėvynėje gyvendami, bet jį nešasi ir svetur emigruodami. Kur tik yra lietuvių, kur tik tuos produktus galima gauti, lietuviai Kūčiose be jų beveik ne apsieina.

Mūsų mylimas dainininkas Jonas Urbonas yra gimęs ir augęs Anglijoje. Jis pasakoja, kaip augdamas pas savo tėvelius, kasmet turėjo Kūčios vakarienei sutrintas aguonas. O tai buvo sunkus darbas, kurį mūsų Jonas labai nemėgo. Mat Lietuvoj aguonų trynimui buvo speciališkos, šiurkščios čerpės, tai aguonas jose trint nebuvo sunku, bet Anglijoj tokių čerpių nėra, todėl aguonas reikėjo trinti palivuotame puode, o tame apvalieji aguonų grūdėliai slysta ir sutrint nesiduoda. Bet Jonas jas sutrint turėjo, nes Kūčios vakarienei buvo reikalingas aguonpienis. Ir Chicagoje turbūt nedaug lietuviškų šeimynų rastume, kurios Kūčiose apseitų be tokių, ar bent be tulų tos rūšies valgių. Tai yra drūčiai įsigyvenęs paprotys, kurio kitos tautos jau neturi. Tik dabar lietuvių papročiuose dar laikosi lietuviams svetimas produktas "kisielius". Į Lietuvą jį atnešė gudai, ir todėl jis yra gudiškas, tai yra rusiškas "kisel", kas lietuviškai reiškia raugą.

Ir pats šventės vardas Kalėdos yra grynai lietuviškas originalas, užsilikęs iš žilosios senovės. Visos kitos tautos priėmė krikščionybę, šitai šventei vardą pasirinko iš graikų kalbos ir visaip jį iškraipė, bet lietuviai vieni pasiliko prie savo originalaus, ir šiandien jo laikosi. Nors krikščionybė pačiai šventei pakeitė formą ir pridavė kitokią reikšmę, tačiau jos pavadinimas pasiliko nepakeistas, ir kaip buvo gilioje senovėje, taip ir šiandien yra Kalėdos. Tas šventės vardas yra kilęs nuo kalimo, nes žiloje senovėje, kada nebuvo rašto, pabaigoj metų buvo į sienas kalami vagiai, kad pažymėti metų skaitlių. Nuo tų vagių kalimo ir pati šventė gavo vardą KALĖDOS.

Deja! Šių metų Kalėdos Lietuvoj yra liūdnos. Nėra šiandien Lietuvoj tų linksmybių su kuriomis Kalėdos visuomet buvo švenčiamos, nėra bažnyčiose iškilmingųjų apeigų, nėra nė pačios Kalėdų šventės, nes visa tai griežtai uždrausta įsiveržusio mongolų padermės lupiko, kuris Lietuvą apiplėšė iš visko kas buvo šimtmečiais užgyventa.

LEGENDA APIE NEŽINOMA KAREIVĮ

(TĘSINYS IŠ PEREITO NR.)

— Kodel jis sveikina tuščias sienas? — galvojo šventas Jurgis ir ūmai pamato, jog čia ankščiau yra kabojęs kryžius ir kunigaikščių atvaizdai. Garbingų žmonių paveikslai atsispaudė nematomai šiuose mūruose, laisvės karų vėliavos yra kabojusios salės pakraščiuose ir daugybė kilnių ženklų.

Jis nuėjo paskui žmogų, žengianti dengta galeiija, užlipo paskui jį į bokštą, ir riteris matė, kaip viršūnėje žmogus iškėlė vėliavą ir ėmė pūsti trimitą. Nuo garso pabudo bokšte įkeltas varpas ir ėmė raudoti. Jis rauduoja taip skaudžiai, jog jo šerdis įkaito kaip liepsna atrodė — ji tuoju supliš, tačiau varpas negalėjo pasijudinti ir prabilti. Paskui žmogus nulipo, priėjo prie akmenų krūvos paminklo, prieš jį užkūrė ugnį iš gintaro ir kadugių ir ėmė giedoti. Ir šventasis Jurgis pajuto, kad nuo tos giesmės šalį užėmusiųjų priešų miegas pasidarė pilnas baimės.

— Kai ugnis užgeso, žmogus priėjo prie tos vietos, iš kurios buvo pakilęs, tuomet riteris Jurgis su laikė jį už pečių.

— Kas tu esi? — paklausė jis.

Žmogus atsakė:

— Mano žemės Nežinomas Kareivis. Lietuvos Nežinomas Kareivis.

— Kaip gera, — tarė šventasis, — kaip gera, kad radau tave. Tokio aš ieškau. Tavo rankos yra švarios, tavo kelių netemdo niekas biaueraus, aš pasiimsiu tave su savim.

— Ne, — atsako Nežinomas Kareivis, — aš negaliu pasitraukti iš sargybos, aš likau čia vienas, prašau, palik mane, riteri. Tu tik nusileisk žvilgsniu į žemę ir tu pamatysi tai, ko ieškai, pamatysi daugelyje vietų. Mano šalis yra maža, ir mes kas dieną mirštame. Tu čia atrasi ko ieškai, šventasis riteri.

Tai yra teisybė — mato riteris Jurgis: kapuose ir pagrioviuose, miške ir purvyno dugne jis randa žuvusius, kuriuos galėtų pasiimti su savim. Tačiau jie guli ramiai, tarsi miegotų, jie laiko taip stipriai apkabinę savo žemę, jog jis nedrįsta jų kelti. Jis joja per visą kraštą ir žvalgosi, jis regi, kad taika niekuomet nebuvo čia atėjusi. Per gatves ir laukus brenda mirtis ir daro ženklus ant durų. Ji nėra kilni mirtis, nuvedanti iki kapinių su giesme ir žvake, — raudona ir purvina ji slankioja, kaip pasalūnas šuo ir kaip pasiutęs vilkas. Ji taip greitai skuba, jog riteris visiškai nualsino savo žirgą, sekdamas paskui ją. Ach, jam tenka keliauti ir tenai, kur yra taip šalta, jog riešuto branduolys sustingsta savo kevale, ir jis turi pasukti savo kelią į dykumas — visur mirtis nuneša žmones iš anos šalies. Ji svaido juos kaip dulkes, pasityčiodama, ir paskui ateina užmušti jų. Kariai, mergaitės, vaikai, kunigai, seniai — kiekvienas,

kas yra gimęs, yra jos gaudomas. Atrodo, mirtis neturi jokio kito užsiėmimo, kaip tik naikinti tos šalies žmones.

Šventasis riteris užsidengia apsiaustu veidą ir pasuką žirgą namo.

Jis yra toks nuvargęs, kai nulipo nuo balno jog vos gali panešti savo šarvus. Jo balsas yra tylus, kai jis pasakoja viską, ką regėjo, ir labai nusiminęs jis taria:

— Kiek daug savo atvaizdų aš regėjau bažnyčiose. Jie vaizduoja mane galinga ir globojanti, slibinas guli sutremtas prie mano kojų. Tačiau aš niekuo nepa-
dėjau jiems.

— Bet tu atgabenai iš ten Nežinomą Kareivį — mes pagerbsime tą nelaimingą šalį, — kalba vienas šventasis, o riteris Jurgis tyliai atsako:

— Aš neatnešiau nieko. Jeigu Viešpats neparodys greit savo malonės, mes galėsime savo sode palaidoti Nežinomą Tautą.

— Iš "Pragiedruliai".

NESUPRANTAMŲ ŽODŽIŲ ŽODYNĖLIS

UNRRA — Ubagų ir nabagų raminimo bei retavojimo administracija.

TEAM — Tremtinių ir elgetų atpenėjimo minimumas.

LAGERIS — lietuvių gyvenamoji vieta prie visų valdžių.

LAGERIO KOMENDANTAS — įšvietintasis, kuris turi raktus, bet ne į Unrros sandėlį.

RŪMININKAS — valdžios pareigūnas, kuris kišasi ne į savo reikalus.

KOMITETAS — kambarys, kur galima parūkyti ir sužinoti paskutines kainas.

T. BENDRUOMENĖS APYLINKĖ — nauju vardu pakrikštyta tautininkų apylinkė.

SEKCIJA — jeigu jos pirmininku esu aš, tai gera sekcija. Jeigu mano švogerys — dar pakenčiama, bet jeigu kas kitas — tai grynas kromelis.

KOMITETO PIRMININKAS — kas pirmas pa-
ėmė valdžią.

KANDIDATAS — optimistas, kuris, kvailas, mano, kad ir jį dar kada nors išrinks.

RINKIMAI — proga prieiti prie drabužių sandėlio.

URNA — krematoriume — pelenų dėžutė, o demokratijoje — kelias į sotų ir pelningą gyvenimą.

KALORIJOS — amerikiečių zonoje labai brangios, todėl tremtiniai važiuoja jų išgyti į prancūzų zoną.

— Pulgis Andriušis, D. P.

Aš šįmet Kalėdų proga norėčiau atsilankyti į jūsų namus, paspausti jūsų dešinę ir duoti jums pajusti mano geriausius jums linkėjimus, kurių mano širdis yra kupina. Nors aš trokštu plėsti tą visuotiną kalėdinį gerų velijimo jausmą per ištisus metus kiekvieną mano gyvenimo dieną, bet išrodo, kad ši proga mus visus labiau suartina. Išrodo, kad šia proga mes labiau pajuntame reikalą ir norą skelbti ir vykinti "taiką geros valios žmonėms."

Šiais 1947 metais mano kalėdiniai linkėjimai yra tokie: Kad 1948 metais jūs ir aš ir visi, su kuriais mums tenka susidurti atostogų metu ar biznio reikaluose, turėtume 365 kalėdines dienas, kuriose mes elgtumės truputį švelniau, truputį žmoniškiau, truputį draugiškiau, nuolaidžiau ir širdingiau... taip kad kiekvienas iš mūsų prisidėtų prie pagerinimo šio pasaulio kasdieninio gyvenimo.

Jei jūs tuos dalykus vykinsite, tai jūs pajusite tą laimę, kurios aš jums veliju.

JUOZAS BAČIUNAS,

Mano visas štabas jungiasi prie
reiškimo viršuje išdėtų jums linkėjimų.

Joe Bachunas Resorts;
Tabor Farm, Sodus, Mich. Executive Office.
Prospect Point, Spring Lake, Mich. Byron Coats, Mgr.
Hotel Macatawa, Macatawa, Mich. John Urban, Mgr.

Chicago and Northern Illinois . . . Future Medical Capital of the World

JAU ir taip pasauliniai pagarsėjusi savo medicinos mokyklom, moderniškai įrengtom ligoninėm, mokslo įstaigom ir tyrimo institutais, Chicago ir Šiaurės Illinois apylinkė ir ateityje užinteruos medicinos mokslo vyrus plačiame pasaulyje.

Kas liečia Medikalia Centro, Chicago ir Šiaurinis Illinois sekamais keleriais metais neturės sau lygaus sviete.

Medikalia Centro Projektas, suplanuotas Illinois ir Loyola Universitetų, Valstybės Viešosios Gerovės Departamento ir Veteranų Administracijos, išbudavos ištisą kaimą pastatų, kuriuose bus studijuojama sveikatos apsauga, medicina, industrija ir aviacija. Kitą didžiulį projektą planuoja Northwestern Universitetas. Šis susidės iš nemažiau dešimties pastatų, kurių vienas svarbiausiu bus paskirtas studijavimui medicinos tokiose srityse kaip širdies ligos, vėžys, aukštas kraujo spaudimas. Kituose pastatuose bus įrengta priemonės specialėms medicinos studijoms, ligoninės aptarnavimas ir slaugių klasės. Kaip dalis šio projekto bus Veteranų Administracijos nauja ligoninė ir Mercy Ligoninė padidins savo patalpas ant tukstančio lovų ir specialaus tyrybos centro.

Prie Chicagos Universiteto irgi planuojama nauja programa. Čia tuoj bus pastatyti keturi pastatai klinikom, kiti keturi atominės energijos tyrinėjimui, įskaitant Radiobiologinį ir Biofizikos institutus. Praplėsi tyrinėjimai bus vedami naujųjų išradimų medicinos moksle, ypatingai gydyme vėžio, kartu su tyrinėjimais atominės energijos.

Daugelis kitų grupių jau skelbia planus toje šakoje, kurių realizavimas atsis virš 200 milijonų dolerių.

Chicagai ir Šiaurinės Illinois apylinkei yra užtikrintas pripažinimas.

TERRITORIAL INFORMATION DEPARTMENT

Marquette Building—140 South Dearborn Street, Chicago 3, Illinois—Phone RANdolph 1617

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

NUOTRUPOS

Raso V. . Karas

Apie vykstančią Londone "keturių didžiųjų" konferenciją į spaudą patenka žinių neperdaugiausiai. Galima sakyti, kad ta konferencija eina uždaromis durimis. Apie ją tik tiek nežino, kad susitarant dėl darbų tvarkos, buvo nusistatyta pavesti sutartį su Austrija parengti ministrų pavaduotojams, o patys ministrai pasiryžo kalbėtis dėl Vokietijos.

Bene pagrindinis šiuo metu sutarties su Vokietija klausimas yra jos sienos tiek rytuose, tiek vakaruose. Potsdame per fatalinį neapsižiūrėjimą buvo padaryta bolševikams eilė pažadų, kaip štai: dėl nukelimo Lenkijos rytų sienos iki Oderio ir Neisės upių, dėl perdavimo bolševikams Karaliaučiaus uosto ir aplinkinių žemių ir pan. Tie pažadai, tiesa, lietė tik bolševikų "paremimą" taikos konferencijoje tais klausimais. Bet bolševikai, išgavę tuos pažadus,

pradėjo elgtis taip, lyg taikos konferencija jų norus būtų jau išpildžiusi. Jie perdavė Lenkijai Vokietijos teritoriją iki Oderio ir Neisės upių, prievarta išvardydamie vokiečius į vakarus, o į jų vietą atkeldami lenkus iš Sovietų Sąjungos užimtų Lenkijos rytų. Karaliaučiaus uoste bolševikai įsitvirtino, įsirengdami stiprią karo bazę. Tuo būdu bolševikai jau pastatė taikos konferenciją prieš įvykusius faktus, kurie beveik neįmanoma atitaistyti.

Tuo tarpu Karaliaučius niekuomet Rusijai nepriklausė. Karaliaučiaus srity jokie rusai niekuomet negyveno. Nėra jokio pagrindo tą sritį bolševikams priskirti. Ir taikos konferencija, rimtai sprendama tą klausimą, vargiai galės atsižvelgti į Potsdamo pažadus, tuo labiau, kad bolševikai beveik visus savo karo metu duotus pažadus sulaužė. Tai nujaučia ir patys bolševikai. Dėlto jie ir tvarkosi taip, kad būtų galima pasiremti daugiau "jegos" titulais.

Taip pat J. A. V. Vyriausybė nekarta yra išpėjusi bolševikus, kad jie neskubėtų su gyventojų transplantacija, kol Lenkijos sienos nėra nustatytos taikos konferencijoje. Bet bolševikai savo darė ir tų išpėjimų nepaisė. Dabar valstybės sekretorius Marshall aiškiai yra davęs suprasti, kad Silezijos sritis negali būti palikta Lenkijai, nse ji esanti svarbi visai Europai ir turinti suvaidinti tam tikrą vaidmenį Europos atstatyme. Čia tai Londono konferencija ir gau-na susidoroti su kietu riešutu.

Dar vieną painų Vokietijos sienų klausimą yra iškėlę prancūzai. Jie reikalauja Saaro krašto ūkiniais ir strateginiais sumetimais, J. A. V. ir Britanija po ilgų derybų tuo klausimu jau davusios Prancūzijai sutikimą įjungti Saaro kraštą į Prancūzijos ūkinę sritį. Bet tokiame įjungime priešinasi bolševikai, kurie šiuo atveju gina "nedalomos" Vokietijos interesus, visai pamiršdami, kad rytuose jie ir sau ir lenkams yra jau atplėšę

Tasa, 17 Pust.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ — ir — LAIMINGŲ NAUJŲ 1948 METŲ!

DR. IR MRS. STEPONAS BIEŽIS

BETWEEN US

MAY

YOU HAVE

A MERRY CHRISTMAS

AND A HAPPY NEW YEAR

T
H
E

MARGUTIS STAFF

FRIENDS of Atty. ANTHONY LAPINSKAS are seeking to have him placed on the Republican ballot as a candidate for Municipal Court judge... Dr. and Mrs. S. BIEZIS and Mr. and Mrs. JOHN KAZANAUSKAS took an auto tour to sunny Florida where, in their travels, they visited ANTHONY TULIS, the writer, who now lives in St. Petersburg.

MARGUTIS received greetings from California from JOHN VALAITIS, CHARLES LUKSHIS, BRUNO KATAUSKAS, HARRY D. WAITEK, BRUNO GEDIMINAS and SOPHIE WAITEK... From Grays Lake, Ill.,

comes word that VERA MIKUTIS, youngest daughter of MICHAEL and ANNA MIKUTIS, will be married at the first of the New Year.

The MARGUTIS radio audience will soon get the treat they've been waiting for when Station WHFC starts operating a more powerful transmitter which will give it a wider range and make the Lithuanian Programs more audible.

Sanitary District Trustee ANTHONY OLIS recently bought a new auto but it appears he won't have much of a chance to break it in, now that there's talk of renewed gasoline rationing... The DARIUS-GIRENAS American Le-

gion Post was host to more than 400 persons at its recent 15th anniversary celebration... BIRUTES CHORUS drew a large attendance at its annual Fall concert.

This is no scoop, but SANTA CLAUS will soon be here to wish us all a MERRY CHRISTMAS and a HAPPY NEW YEAR!

LAIMINGŲ

NAUJŲ METŲ!

LINKSMŲ KALĖDŲ

ŠVENČIŲ

Dr. A. Gussen ir

Šeima

Linksmų Kalėdų Švenčių ir Laimingų Naujų 1948 Metų!

ARCHER LAUNDRY CO., Inc.

3857-3867 ARCHER AVENUE, CHICAGO

VISOKIAUSIAS SKALBIMO PATARNAVIMAS

TELEPHONE LAFAYETTE 9211

A SPECIAL LETTER TO SANTA

DEAR SANTA:

I have a little boy who thinks the world of you. His faith in you is so great, so undenyng that I find myself infected with the same simple, whole-hearted belief.

It has been many, many years since I first sat down to scrawl the illegible but sincere lines of my first letter to Santa Claus. I imagine I must have asked you for all the blocks and teddy bears and "choo choo" trains that my childish dreams could muster.

There was no doubt in my mind, I'm sure, that you would heed my plea—so skillfully steered by a loving mother—for those wonderful toys and all the other good things that a little boy can expect out of life.

I remember that you never failed me—even when I used to hang up my mother's stocking because it was so much bigger than mine and could hold that many more goodies.

I remember those first tragic years when I began to doubt your existence, simply because I could no longer understand how you could possibly squeeze that jolly plump body of yours through the pipes leading from our stove to the chimney. At first I hadn't realized that our humble flat did not contain the traditional fireplace through which you always made your entry.

For a while my mother was able to almost convince me that you had special magic powers which permitted you to reduce your size to fit all types of chimneys and stovepipes. But try as I could to cling to the wonderful illusion, I found myself slipping away my boyish mind grew older and demanded that I apply more "reasoning and logic" to my thoughts.

EVENTUALLY I "grew up" and my adult mind, of course, refused to countenance such fantasies as "Santa Claus." It was all right for the kids, you understand, but any sane grownup knows that there just is no Santa Claus.

I got married and eventually went off to the War. During my absence a child was born to the home my wife and I had created. When I came back I found this blue-eyed, tow-headed lad, who was first a stranger, then the most affectionate little cuss you ever saw. I came home from the War just a few week's before the tot's second Christmas. What a wonderful holiday that was.

I can remember how he sat on my knee, his innocent eyes wide and his mouth agape, as I told him all about Santa Claus and what he could expect from the good Bishop of Smyrna if he were a good boy. (How could he be anything—BUT a good boy, Santa. After all, he BELIEVES in you.) After the gay holiday passed, I found myself waiting eagerly for the next Christmas to come. It seemed like such a long way off.

It was on your second postwar trip to our house, Santa, that a strange thing began to happen to me. It came upon me so gradually that at first I didn't know what was happening. Then as the weary months passed and I struggled against the irksome grind of daily living, I began to realize that I had been missing a very dear friend. That friend, Santa, is you.

Through my little boy I have once again discovered the meaning of your great generosity and the spirit of kindness and good cheer that is you. Through my little boy I have learned again what it means to really believe in something. And that is the reason for my writing to you after so long a lapse of time.

THIS CHRISTMAS, Santa, I wish you would bring something not just for my son and myself, but for everybody everywhere in the world. It's something that we just haven't been able to get for ourselves no matter how hard we tried.

This is the third Christmas since the war has ended, but we ordinary people on this troubled earth have not yet found the peace and the "good will to all mankind" that should be ours.

Please, Santa, bring us something to stop this cruel and insane talk of "World War III;" bring us something to make the United Nations Organization become the shining example of what a world working together can do.

Bring us the goodwill and the Christian spirit that abhors the destruction of life, the lying and conniving of power-mad statesmen and the greed of rulers who would seek to dominate the world for their own selfish reasons.

And above all, Santa, bring us a truly Merry Christmas and a New Year that will encompass its spirit until your next visit and forever after.

Sincerely and hopefully,

EAU

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

JULIUS KUZAS
IR
ŠEIMA

Wholesale Meat Distributors
6718 SOUTH ARTESIAN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS
Republic 6499

Lietuvos Tautinė Demokratija

Raso Pranas Dailide

Tuo tarpu Šlezevičiaus kabinetas buvo pradėjęs savo veikimą nuo karo stovio Lietuvoje panaikinimo ir mirties bausmės pakeitimo sunkių darbų kalėjimu. Tai tikrai buvo didelis rizikas iš vyriausybės pusės, nes kraštas buvo eksponuotas tiems patiems vidaus ir išorės pavojams. "Tikrosios demokratijos" paskelbtomis laisvėmis daugiausiai pasinaudojo įvairūs priešingi Lietuvos Valstybei gaivalai. Jų destruktivė veikla žymiai sustiprėjo. Bet ir patys lietuviai atrodė pamiršę savo laisvių ribas. Pripratę prie karo stovio įstatymų, kai kas jų pradėjo manyti, kad tą stovį panaikinus, neliko jokių įstatymų varžtų. Kai viename ūkininkų susirinkime (Barzduose, Pilviškių v.) aš aiškinau, kuo skiriasi laisva būklė nuo karo stovio, vienas iš klausytojų staiga man replikavo:

— Tai kam eigulis tampo po teismus mano švogeri už pasikirstą miške eglaitę, jeigu jau dabar tokia laisvė?

Atrodo, kad ne vienas tas ūkininkas, bet ir šiaip daug kas iš eilinių gyventojų menkai orientavosi tuomet jiems peršamos laisvės sąvokoje. O opozicija panaudojo tą nesuorientavimą propagandai prieš vyriausybę. Kiekvienas mėginimas iš vyriausybės pusės sudrausti chuliganus, mušeikas ir kitokius aiškiai kriminalinio pobūdžio gaivalus buvo apšaukiamas opozicijos spaudoje "laisvės varžymu". Valdžios organai, kruopščiai vengdami tokių kaltinimų, tylėjo net ten, kur reikėjo parodyti griežtumą. Jie pradėjo žiūrėti per pirštus ne tik į paprasto chuliganizmo reiškinius, bet ir į kurstyms sukilti.

Iš visų seimų laikais buvusių valdžioje partijų valstiečiai-liaudininkai buvo bene didžiausi idealistai. Idealistas buvo ir M. Šlezevičius. Jis galvojo, kad jeigu valdžia duos žmonėms didesnę laisvę, tai tuo pačiu paskatins tą laisvę labiau branginti. O nenorėdama tos laisvės nustoti, šalis tvirtiau laikysis valdžios kuri tą laisvę suteikė. Šlezevičius negalėjo įsivaizduoti, kad Lietuvoje atsirastų žmonių, kurie griebtųsi ginklo valdžiai pakeisti, kai tą pakeitimą galima buvo padaryti rinkimų keliu. Kai valstiečių-liaudininkų frakcijos žmonės kreipdavo Šlezevičiaus dėmesį į gaudus apie ren-

giamą sukilimą, jis tuos gaudus paprastai vadindavo bobų plepalais.

Ministro pirmininko pavyzdžio laikėsi ir kiti kabineto nariai. Vidaus reikalų ministras soc.-dem. V. Požėla, kurio žinioje buvo policija ir rimties palaikymas krašto viduje, per pirštus žiūrėjo net į atvirą kurstyms sukilti, susirinkimuose ar per spaudą. — Tai vaikų žaidimas, — tuo jis lyg norėjo pasakyti.

Tačiau bene gruodžio 12 d. į valdžios rankas pakliuvo kai kurie dokumentai apie rengiamą perversmą, iš kurių buvo matyt ir perversmo planas. Provincijoje tuo metu jau buvo pasklidusios žinios, kad valdžia Kaune jau pasikeitė. Gruodžio 13 d. iš Vilkaviškio man telefonavo soc. dem. frakcijos narys Plečkaitis, klausdamas kas įvyko. Politinė atmosfera paskutiniu laiku buvo taip įkaitinta, kad ir pati vyriausybė pradėjo prileisti sukilimo galimumą. Seimas buvo pradėjęs svarstyti dvasininkų algų klausimą ir opozicija kėlė nuolatinės obstrukcijas.

Šlezevičius ryžosi pagaliau "bobų plepalais" užsiimti. Seimo pirmininko dr. J. Staugaičio kabinete buvo sukvietas gruodžio 14 d. pasitarimas, kuriame be dr. Staugaičio ir M. Šlezevičiaus dalyvavo tuometinis krašto apsaugos ministras J. Papečkys, štabo viršininkas K. Škirpa ir val. liaud. bei soc.-dem. frakcijų atstovai: Z. Toliušis, P. Dailidė, St. Kairys ir K. Bielinis. Bet tuometiniai mūsų kariniai autoritetai, išžiūrėję pasitarime turimas apie perversmą žinias, rado, kad tai "vaikų darbas."

Jų manymu jokio pavojaus nebuvo. Man, kaip daugiausiai trukmavusiam dėl gautų įspėjimų, teko išgirsti iš M. Šlezevičiaus priekaištą, kad aš "dėl bobų plepalų" aukščiausius valdžios pareigūnus porai valandų atitraukiau nuo darbo. Tuo metu aš pasiūliau bendros ramybės dėlei įvesti krašte sustiprintos apsaugos stovį.

— Tai bus — sakau — geriausias vaistas prieš chuliganizmą, kurį dabar prikiša opozicija, o kai prie valdžios įstaigų stovės sargybos, išnyks kalbos ir apie perversmus.

— Tai Tamsta galėsi apsistatyti nuo žmonių sargybomis, kai būsi ministras pirmininkas — piktai atskirto Šlezevičius, pajutęs, kad mano pasiūlymas pasikasa po pagrindinę jo politikos liniją.

Po to, kai krašto apsaugos ministras ir štabo viršininkas subagatelizavo visą sukilimo pavojų, kiti

pasitarimo dalyviai nebuvo linkę mano pasiūlymą remti prieš taip griežtą vyriausybės nusistatymą. Vėl įvesti Lietuvoje išimtiną būklę po to, kai trečiojo seimo valdžia taip didžiavosi karo stovio panaikinimu, buvo tikrai net tuo metu per didelis tai valdžiai reikalavimas. Dėl to viskas paliko, kaip buvo, o po dviejų dienų "bobų plepalai" pavirto tikrove, tuo labiau karčia, kad svarstytos apie perversmą žinios pasirodė teisingos. Perversmas įvyko pagal planą, kuris pasitarime nebuvo reikiamai įvertintas.

1926 m. perversmas ir tautinė demokratija.

Iš 1926 m. Lietuvos visuomenėje yra palikęs įspūdį, kad tų metų perversmą Lietuvoje buvo parengę ir įvykdę tautininkai. Tą įspūdį sukėlė ir ilgą laiką stiprino dvi labiausiai į akis krintančios aplinkybės. Pirmą, vadovavimas valstybės reikaluose po perversmo perėjo į tautininkų rankas, o antra, netrukus po perversmo visos kitos partijos, tame skaičiuje ir krikščionys-demokratai, atsirado opozicijoje naujai valdžiai. Be to valstybės valdas po perversmo buvo griežtai pasuktas ta kryptimi, kurią tautininkai savo spaudoje prieš perversmą buvo siūlę.

Tuo būdu svarbios išorinės žymės yra už tai, kad 1926 m. perversmo "spiritus movens" buvo tautininkai.

Tačiau nešališkas istorikas tyrinėdamas 1926 m. įvykius Lietuvoje, negalės padaryti tokios išvados. Negalės delto, kad tie įvykiai buvo labiau komplikuoti, labiau sudėtingi, negu tai iš pirmojo žvilgsnio gali atrodyti.

Kaip jau anksčiau buvo minėta, trečiajame Seime buvo tik trys tautininkai. Taigi už tautininkų sąjungą per rinkimus į trečiąjį Seimą balsavo maždaug viena dvidešimts aštuntoji rinkikų dalis, arba kitaip sakant, tautininkams pritarė maždaug 36,000 asmenų, turinčių teisę balsuoti. Kad toks nedidelis palyginti skaičius galėtų turėti lemiamos įtakos viso krašto nusistatymui valstybės santvarkos klausime, tenka abejoti. Tenka abejoti, ir dėl tvirtinimo, kad tautininkų vadai padarė lemiamos įtakos veiksmams, kurie perversmą Lietuvoje vykdė.

(bus daugiau)

**Linksmų Kalėdų
Švenčių**

— ir —

**Laimingų 1948
Naujų Metų!**

**MALELO
ELECTRIC CO.**

3336 South Halsted St.,
Chicago 8, Ill.
Phone YARds 6067

LINKSMŲ KALĖDŲ

— IR —

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

**ZOLP MILLWORK and LUMBER
COMPANY**

3554 SOUTH HALSTED STREET — CHICAGO

PHONE YARDS 2576

LINKSMŲ KALĖDŲ — ŠVENČIŲ!

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ 1948 METŲ

**VISIEMS SAVO KOSTIUMERIAMS IR
DRAUGAMS LINKI —**

Mikas Jovarauskas ir

Jonas Bertulis

Savininkai

* * *

Roosevelt Furniture Co.

2310 W. Roosevelt Rd. Chicago

TELEPHONE SEELEY 8760

JUOKAI

Surinko A. J. Žvirblis)

Del Savęs Nieko . . .

— Dievuli, — meldžiasi senmergė, — "del savęs nieko aš nenoriu huo Tavęs, bet būk toks malonus . . . atsiųsk mano motinai žen-tą"

— 0 —

Namiškis: — Na ir kamgi tu spardai mano šunį? Juk jis tau ne-ikando, o tik pauostė? . . .

Svėtys: — Ha! Ar tai nori, kad aš laukčiau kol jis man įkastų? . . .

— 0 —

— Man įdomu būtų, ką tu dar-tytum, jei aš tave pabučiuočiau? — sako jis.

— Jei tau būtų įdomu, tai jau tu senai būtum mane pabučiavęs, — atsakė ji.

— 0 —

— Kokius gražius plaukus, tu turi Jonuk! Turbūt paveldėjai nuo savo "mamės"? . . .

— Ne, — sako Jonukas, — Ne nuo "mamės", o nuo tėvelio. Ma-no tėvelis jau visai plaukų netu-ri . . .

Prieš Vedybas

Prieš vedybas ji sako: — Man patinka tas tavo pypkės kvapas. Ži-nai, tas vyras, katras rūko, man at-rodo vyriškesnis . . .

Nežino Skirtumo . . .

— Jonukas kas vakarą eidamas gulti, meldavosi, kad gauti dvira-tį. Tėvai suprasedami, kad jis dar permažas dviračiu važinėti, nupir-ko jam triratį. Gavęs Jonukas tri-ratį vakare, eidamas gulti ir dėkavo-ja Dievuliui:

— Ačiu Tau Dieve už triratį, bet aš labai stebiuosi, kad Tu ne-žinai skirtumo. Aš prašiau dvira-čio, o Tu man prisiuntei triratį . . .

Tai Bent Sekasi Žuvauti . . .

— Na tai kaip tau sekasi žuvau-ti? Ar jau daug žuvų pagavai?

— Ogi neprastai. Jeigu pagau-siu tą, katrą dabar gaudau ir dar kitas dvi, tai iš viso turėsiu tris . . .

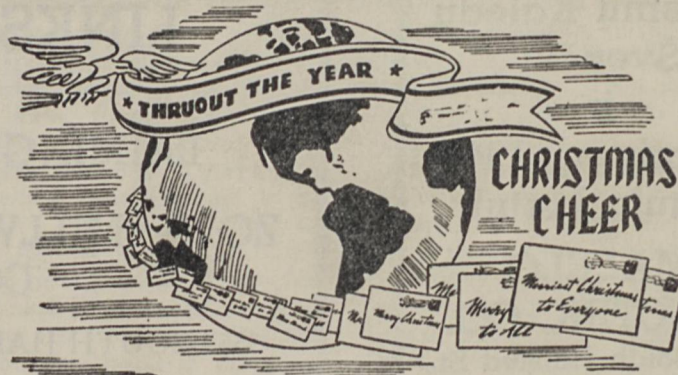
UŽSISAKYKITE "MARGUTĮ"

Metams \$2.00

Pusei metų \$1.00

6755 South Western Ave.,

Chicago 36, Ill.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ LAIMINGŲ NAUJŲ IR 1948 METŲ

ANTANAS B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Moderniškai įrengtos Koplyčios
Chicagoje ir Ciceroje

6812 South Western Avenue

Telephone GROvehill 0142
CHICAGO, ILL.

★

1410 South 50th Avenue

Telephone TOWNhall 2109
CICERO, ILL.

KUOMET AMERIKA BUS VISIŠKAI PRAREGĖJUSI?

RAŠO GIRKANTAS

Amerikos visuomenės susirūpinimas dėl santykių su Sovietų Sąjunga nuolat didėja. Tie santykiai dabar paprastai yra vadinami "šaltuoju karu". Bet daugelis tų santykių stebėtojų neslepia kad "šaltasis karas" gali užsibaigti "karštuoju karu".

Tokia padėtis yra susidariusi dėl to, kad Sovietų Sąjunga, išnaudodama visokiariopai Amerikos nuolaidumą karo metu, susidarė sąlygas, kuriomis ji mano galinti be atodairių siekti bolševikinės pasaulio revoliucijos ir tuo keliu užvaldyti visą pasaulį.

Kai Rooseveltto administracija leido bolševikams užimti Europoje vienuolika valstybių su daugiau, kaip šimtu milijonų gyventojų, tai buvo tikėtasi, kad ta okupacija bus tik laikina, tik karo reikalams, ir kad bolševikai jokios sovietizacijos užimtuose kraštuose nesieks.

Taip pat, kai Amerikos diplomatai vienu plunksnos brūkšniu atitaisė bolševikams carų Rusijos pralaimėjimus kare su Japonija 1904-1906 m. m. ir siekdami įtraukti bolševikus į Amerikos karą su Japonija, atidavė bolševikams Sachaliną, Kurilų salas, Port-Arturą ir leido įsitvirtinti Mandžūrijoje ir Šiaurės Korėjoje, tai buvo manoma, kad užėmę šias svarbias strategines bazes, bolševikai bus ramūs dėl savo saugumo ir noriau dės prie bendro taikos patikrinimo darbo.

Tuo tarpu bolševikai, mielai su tikdami pasirašyti įvairias deklaracijas, kurias karo metu skelbė "taiką mylinčios tautos", tegalvojo tik apie tai, kaip geriau savo partnerius apmulkinti. Matydami, kad amerikona tikisi susilaukti bolševikų sudemokratėjimo, jie viešai pradėjo vadinti save demokratija. Savo komisarų pavadino ministrais. Stalinas priėmė nuo jo paskirto stačiatikių patriarcho palaiminimą, paskelbė apie tariamą trečiojo internacionalo paleidimą ir savo atsišaukimuose į smaigiamus Rusijos gyventojus vietoj bolševikų partijos pradėjo linksniuoti "tautą ir tėvynę". Tuo tarpu Rusijos vidaus gyvenime nuo to niekas nepasikeitė. Sovietų Sąjunga, kaip buvo, taip ir paliko teroru valdomas kalėjas, kur apie porą šimtų milijonų žmonių

velka beteisių vergų jungą. Pareinančios iš anapus geležinės uždangos žinios greit ir netikintčius įtikino, kad Rusijos vidaus gyvenime tuo tarpu jokios pažangos demokratijos linkme nėra padaryta. Tai sukėlė nemažą naivių žmonių nusivylimą. Tačiau buvo dar tikėtasi, kad ta tariama progresyvinė bolševikų demokratija pasireikš tarptautiniuose santykiuose. Juk trečiasis internacionalas panaikintas, — ramino save neišmanėliai, — tai Sovietų Sąjunga gali būti naudingas tarptautinio bendravimo narys. Deja, gyvenimo patyrimas greitai parodė, kad ir šioje srityje visos sudėtos į bolševikus viltys buvo nepagrįstos. Vietoje lauktos paramos taikai organizuoti bolševikų dalyvavimas tarptautinėse organizacijose privedė tik prie demokratinį tarptautinio bendravimo principų pažeidimo, įvedant į to bendravimo statutą "veto" teisę, i begaliniai užvilkinio visą taikos darbą. Jeigu šiandien, dviem su viršum metams praslinkus nuo karo pabaigos, dar nėra taikos sutarčių su Vokietija ir Japonija, tai kalti už tai yra kaip tik bolševikai, kurie savo begalinėmis priekabėmis ir nepasibaigiančiais reikalavimais užbarikadavo tų sutarčių sudarymą.

Pagaliau š. m. balandžio mėn. parėjo žinios, kad bolševikai nesitikėdami daugiau ką laimėti iš Vakarų Demokratijų, nusistatė bendradarbiavimą su vakarais nutraukti, o visas savo pastangas nukreipti į karo laimėjimų patikrinimą ir pagrindinio, niekad nepamirštamo bolševikų tikslo siekimą, — pasaulio subolševikinimą.

Tai buvo nemažas smūgis tiems, kurie norėjo laikyti bolševikus "taiką mylinčią tautą". Kai kurie amerikona pradėjo net kelti balsą už tai, kad būtų padarytas tardymas ir išaiškinta, kas privedė prie to, kad Amerika davėsi taip smarkiai apgauti. Kur buvo mūsų valstybės vyrų akys, kai jie dėjosį su bolševikais, kai jie pasirašinėjo begėdiškus susitarimus Maskvoje, Jaltaje, Teherane ir Potsdame? — priekaištuoja šiandien kai kurie Amerikos laikraščiai.

Mums, lietuviams, kurie būdami bolševikų kaimynais, pirmiausiai

juos gerai pažinome, atrodo tačiau, kad amerikonų praregėjimas ir dabar dar nevisiškas. Nes ką gi reiškia bilijonų dolerių išmetimas Vakarų Europai tuo metu, kai Amerikos ginkluotos pajėgos ten mažinamos, arba visai atitraukiamos? ... nejaugi Amerikoje yra manančių, kaip Švedijoje, kad doleriais galima išsipirkti nuo bolševizmo? Bet juk pati Amerika čia rodo turėjo pakankamai prityrimo su Lenkija, Vengrija, Rumunija ir kitomis dabar sovietizuojamomis šalimis: Amerikos idėti į tuos kraštus milijonai neįsgebėjo jų nuo bolševizmo. Šiandien ir eilinis amerikonas turi žinoti, kad jeigu bolševizmas kur įsigalėjo, tai ginklo pagelba prieš žmonių valią. Taip bolševizmas yra įsitvirtinęs ir pačioje Sovietų Sąjungoje. Tai jeigu kalbama apie Marshall'o planą prieš bolševikinę ekspansiją, tai projektuojami Europai bilijonai bus tiek šiuo atžvilgiu naudingi, kiek jie bus skirti ginklavimuisi. Bolševikai, kaip realūs politikai, kitaip ir neįsivaizduoja Marshall'o plano. Dėlto jie taip tą planą koneveikia. Tas planas jiems žymiai apsunkina likusias Europos užvaldymą, priversdamas dar labiau įtemptai sukurti bolševikų karo mašiną. Tačiau tiek bolševikų atstovų laikysena Jungtinių Tautų suvažiavime, tiek tokie Kremliaus žygiai, kaip tarptautinio bolševikų informacijos biuro įsteigimas Belgrade, aiškiai rodo, kad bolševikai, apjakinti paskutinių metų pasiekimais, ne juokais yra pasiriję skelbti demokratijai "paskutinį lemiamą mūšį", apdainuojamą bolševikų internacionaliniame hymne. Iš to prietildid, kurį bolševikai yra susidarę Europos užimtuose kraštuose, pasiremddami savo penktąją kolumną, jie mano užvaldyti likusią Europą ir pirmoje eilėje — Prancūziją ir Italiją. Paskui ateis eilė likusiam laisvam pasauliui. Didieji Amerikos laikraščiai, tokį pavojų aiškiai pramato. Chicagoje Tribune kviečia net slėptuvėmis nuo bombų susirūpinti. Tačiau reikia, kad susirūpinimas visu pirm būtų nukreiptas į Amerikos karinio potencialo stiprinimą. Tuomet mes lietuviai pasakysime, kad Amerika visiškai suprato kas yra bolševikai.

Čiap Sui

Lietuviai per eiles metų stengėsi įrodyti, kad Kaščiūška buvo lietuvis. O kas čia tokio. Juk ir Pilsudskis buvo lietuvis, kuris vedė lenkų armiją užimti Lietuvą. Ir Paleckis bene lietuvis... Mes šiandien tūkstančius turim tokių lietuvių, kur vieni sulenkėję, kiti surusėję. Kurie perkūnam juos reikia savintis?

O kam reikia sakyti, kad Paleckis pardavė Lietuvą? Lietuvą pardavė Hitleris Stalinui su visais uchi suštais komunistais. Sako, Stalinas gavęs neblogo bargeną. Bet dabar, kai viskas aukštai iškilo, tai ir Lietuvos kaina pakilo ant tiek, kad negalima atpirkti už pinigų. Reikia pištaliuoti.

Yra sakoma: boba neturėjo bėdos, tai nusipirko kiaulaitę. Bet dabartinį laiką, turint kiaulaitę, bėdos nėra. Bet kaip ją reikia nupirkti, tai jau kas kita. Užmokėjęs 40 dolerių, gali eiti, po pažastim pasižišęs kiaulaitę.

Prieš tūkstančius metų žmogus stengėsi kiek galėdamas, kad apsigintų nuo visokių žvėrių. Dabar jau žmogui nuo žvėrių nereikalinga gintis, tik nuo žmonių. Tai yra pavojingiausi ant žemės gyvūnai.

MARGUTIS MINES 16 VASARIO ŠVENTE, PARENGIMAS 15 VASARIO.

Taip yra sakoma: Juo žmogus daugiau turi, juo daugiau nori. Nekuriuose dalykose taip ir yra. Jeigu žmogus turi 10 tūkstančių dolerių, jis nori daugiau. O kitas, jeigu turi devynis vaikus, tai jis nekantriai laukia dešimto. Ir tai mano, kad nepaskutinis.

Sako vaikas eina atbulas į kruta-

mus paveikslus. Mat jis nori išblofuoti savo mamą. Mėgina pasirodyti mamai, kad jis nepaiso krutamų paveikslų. Panašiai yra ir su mūsų kiais demokratais. Jie neva neapkenčia diktatorių. Bet nori visuomet kitiems diktuoti. Ot, pavyzdžiui, Chicagoj susiję trys redaktoriai pasivadino Lietuvių taryba ir pasiskelbė, kad esą visuomenės rinkti. O visuomenė nei žinot nežinojo. Taip ir bolševikai daro: Pabaltijos valstybės, sako jie, pačios prisijungusios prie Rusijos.

Žiūriu laikraštyje antgalvis! Atviras laiškas iš Europos! Bet žmogus sako matęs, kaip redaktorius tą laišką atplėšė. Vadinasi, tas laiškas buvo uždarytas. Tai kam reikia sakyti, kad atviras laiškas.

Neseniai Anglijoje įvyko socialistų krašte karaliaus dukters vestuvės. Bet duktė nei savo dėdės nepakvietė į vestuves. O gal dėl to, kad nepriklauso prie tos pačios sąjungos?

Trumanas sumanė maitinti alkanus žmones visame pasaulyje. Tarp tų alkanų neišskyrė ir Stalino. Jis ir gauna savo porciją. Mat tikintieji žmonės taip sako: Dievas mato, kai tu duodi ubagai almužną. O ką ubagas su ja darys, tai ne tavo biznesas.

Ateinančiais metais demokratai su republikonais susikibs į krūtis. Mat norės sužinot, kuriems priklauso tuščias nuo pinigų maišas. Žinoma, ar vieni ar antri laimės, jiems tas tuščias nuo pinigų maišas nesvarbu. Nes jie turi gerą praktiką lysti į žmonių kišenes.

Politikieriai yra suaugę žmonės. O piliečiai maži vaikai. Nes jie patenkinti pažadais. Vieniems prižada dangaus karalystę, kitiems komunistišką rojų, o dar kitiems gyvenimą, kaip sviestu pateptą. Ir tie pažadai eina per šimtus metų. O šimtai milijonų žmonių purve suminti ir vis tiki pažadais.

Vokietį pavadinti kiaule, tai aršiau, negu lietuvių pavadintum rupūžę. Bet lietuviai rupūžių nevalgo. O vokiečiai kiaulieną, tai kaip amerikoniui kalakutas.

TARYBINĖ LIETUVA

Nuo sovietų, nuo kacapų,
Širdelė dejavo.
O nuo vodkos bolševikam —
Nosys raudonavo.

Mama verkia apkabinus,
Kopūstų statinę,
O kacapas Maskvon veža —
Kiaulę paskutinę.

Vaikas prašo: Duok mamytė,
Man puoduką pieno! ...
O karvutės ragai guli
Ant vidurio kiemo.

Komisaras skūrą, mėsą,
Maskvon išgabeno,
O mamytę galu kardo —
Biauriai pakuteno.

Višta kiaušinį padėjus,
Garsiai kudakavo ...
Tuoju Paleckas iš pat Kauno,
Greitai atvažiavo.

— Kur padėjot tą kiaušinį?
Jeigu man neduosit,
Tai jūs visi su šeimyna,
Sibirą važiuosit.

— Pūstapėdis...

Visiems Linkėjimai nuo
FOTOGRAFO
W J. STANKŪNAS
su KALĖDŲ ŠVENTĖMS
ir NAUJAIS METAIS!

3315 South Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.
Phone YARds 1546

NUOTRUPOS

Tasa nuog 9 pusl.

didelius Vokietijos plotus. Tai šituo klausimu Londono konferencija taip pat turės nusistatyti jeigu iš viso pavyks jai ką nors nuspręsti.

Bet paskutinės žinios iš Londono kalba vel apie padidėjusį tarp rytų ir vakarų įtempimą. Mat Molotovas, sekdamas savo dešinėsios rankos - Vyšinskio pavyzdį, savo kalbose ėmęs pulsti J. A. V., kaltindamas siekiamais užvaldyti visą pasaulį. Delto valstybės sekretorius Marshall atsakęs jam aštria replika, patsai iškeldamas bolševikams kaltinimus už pastangas sugriauti jo planą Europos atstatymui. Iš to matyt, kad jokia pažanga per pasitarimus Londone nėra padaryta.

Tų pasitarimų paūksmėje bolševikai matyt buvo suplanavę praveisti valdžios užgrobiną Prancūzijoje ir Italijoje. Tik Prancūzija laiku susigriebė. Jos vyriausybės priešakyje atsisto-

jo energingas vyras, kuris ryžosi stoti į atvirą kovą su bolševikų penktąja kolumna. Šios kolumnos agentai Prancūzijoje buvo taip išgalėję, kad pradėjo vadovauti darbininkų ūnijoms. Ju tikslas buvo paskelbti Prancūzijoje generalinį streiką ir paklupdyti nekomunistinę Prancūzijos vyriausybę. Bet Prancūzijos parlamentas, nežiurint komunistų pasipriešinimo, priėmė įstatymą, kuris baudžia už kurstymą streikuoti ir už sabotažo aktus iki dešimties metų kalėjimo ir iki milijono frankų baudos. Dabar vyriausybė galės sekmingiau kovoti su Maskvos agentais, keliančiais Prancūzijoje suirutę.

kad komunistai visuose kraštuose yra Maskvos agentai, tai dar vieną kartą neginčijamai rodo žinios iš Suomijos. Čia vienas parlamento atstovų savo spalio 4 d. kalboje parlamente iškėlė tokį faktą. Kai ėjo derybos dėl nustatymo kainų prekybai tarp Suomijos ir Sovietų sąjungos, tai suomių delegacijoje buvęs vienas narys komunistas

— Yrjo Enne. Šitas komunistas per derybas palaikęs sovietų, o ne suomių pusę, nors delto būtu susidarius skirtumas 300 mil. suomių markių. Suomijos nenaudai. Tai toks yra penktosios kolumnos patriotizmas.

Žinodama tai, demokratija, kilus komunizmo pavojui, turi pirmiausiai pradėti nuo apsilvimo nuo tokių patrijotų. Dėja, demokratinės laisvės visur sudaro bolševikams puikias sąlygas veikti. Jos dažnai apsaugoja bolševikus ir nuo tvarkos dabotojų įsikišimo net tuo metu, kai jie dirba priešvalstybinį darbą. Įvykiai Prancūzijoje yra šiuo atžvilgiu labai pamokantieji. Galima isivaizduoti, iki kokių ribų turėjo nueiti Maskvos agentų veikla, jeigu net Prancūzijos socialistai, priešingai savo šimtametoms tradicijoms buvo priversti balsuoti už įstatymą, skiriantį bausmes už kurstymą streikuoti. Ir tikrai. Bolševikai pasirausia po demokratijos pamatais, kaip tik pasinaudodami jos laisvėmis. To demokratui nei valandėlei neturėtų pamiršti.

LAIDOJANT PASITARNAUS**LIETUVIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI****Nariai Chicagos Liet. Laidotuvių Direktorių Asociacijos**

Koplyčios Dykai Visose Miesto Dalyse. Ambulance Patarnavimas Dieną ir Naktį.

Telephone YARds 0781-0782

I. J. Zolp

1646 West 46th Street

Telephone VIRginia 6672

Lachawicz ir Sunai2314 West 23rd Place
10756 South Michigan Ave.

Phone VIRginia 6673

Telephone YARds 1419

P. J. Ridikas3354 South Halsted Street
Skyrius

710 West 18th Street

Telephone YARds 4908

Antanas M. Phillips

3307 South Lituanica Ave.

Telephone PULlman 9661

L. F. Bukauskas

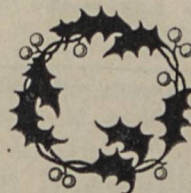
10821 So. Michigan Ave.

Telephone LAFayette 3572

J. Liulevičius

4348 South California Ave.

Telephone SEEley 5711

Peter P. Gurskis659 West 18th Street
Musų Koplyčia Air-Conditioned**MERRY
XMAS
AND A
PROSPEROUS****NEW****1948****YEAR**

Greičiaus žirgeli.

Padavė Varpelis. (Ant balan sudėjo A. Polišaki.)

Solo

Greičiaus, greičiaus žir - ge - li, lau - kia jau - nu - žė - lė, sku - bįk sku - bįk

T. 1

T. 2

ppp

mormorando.

B. 1

B. 2

be - ra - sis, gau - si švie - zio šie - ne - lio. f Vai ne - gau - siu šie - ne - lio,

poco rall. a tempo.

ne - gau - siu švie - zio - jo. Pie - vas ta - vo mer - ge - lės van - de - nys ap - sė - mē.

Greičiaus, greičiaus, žirgeli,
 Abu pasiviešim.
 Skubik, skubik, bėrasis.
 Tu ten gausi avių.
 Vai kiti jau svetellai
 Alutį išgėrė,
 Jau švetimi žirgeliai
 Avižas išėdė.

Bernužėlis neklausė,
 Mergelės nerado.
 Nė tėvo, nė močiutės —
 Visi buyo pas ženta.
 Paukštelė sodelyj
 Tai da graudžiai giedą.
 Vai ne viena, ne viena
 Daržėlyj kvietkelė.

(Geistina gauti tikrus žodžius ir šitas dainos)

Gromatnyczia.

Vincui. Atsakymo ne gaunu. — Apie užklausus
 straipsnius nieko nežinau. Ar laukt dar jį, ar ne? Ant ateinančių
 metų pasakos ne turin. Ar ne atsiųstumei kokį vertimą?
 Gyvenimo a. a. v. Ol. kurį buvai pažadėjęs, gali jau ne siųsti;
 patalpinau kitą.

St. Augiui. Straipsnio apie „Žaibą“ ne gavau; ne gaunu
 ir „Iš visur“ del „Varpo“ Ar Kunigaikš. ne galetu man pirma
 pranešti, kada atsiųsti ne galės, idant pats galečia pasirūpiti.
 Kaip dabar daro — apstabdo mūsų darbą, nes ant syk ir man
 ne galima yra medegą surinkti.

Atsakantis rėdytojis: Martynas Jankus, Bitėnuose per Lompenus.

Spausdintą pas Martyną Jankų, Tilžėje.

TO OUR
LITHUANIAN FRIENDS

"Where Linens
Last Longer"

CHICAGO

YARds 4800

(Ciceroj-ENTerprise 3200)

★
**LEADER
LAUNDRY**

MAZEIKA ir EVANS

(EVANAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

A T I D A R Ė

Naują Koplyčią Marquette Park

PHONE PROSPECT 0099

6845 SOUTH WESTERN AVENUE

A N T R A

Koplyčia kaip ir buvus

3319 SOUTH LITUANICA AVENUE

PHONE YARDS 1138-1139

Tiems, kurie gyvenate kitose miesto dalyse ir miesto apylin-
kėse parupinam koplyčias arčiau prie namų kiek galima.

PLANINGAS TAUPYMAS VISADA MOKA GERUS DIVIDENDUS

ŠI BENDROVE PER 42 METUS SAVO TAUPYTOJAMS IŠMOKEJO KIEK-
VIENĄ SUTAUPYTĄ DOLERĮ SU GERAIS DIVIDENDAIS. KIEKVIENO TAU-
PYTOJO TAUPINIAI YRA APDRAUSTI IKI \$5,000.00 PER FEDERAL SAVINGS
AND LOAN INSURANCE KOMPANIJĄ.

Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo bankinę knygutę.

PASKOLOS ANT MORGICIŲ UŽ 4%

MUTUAL FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2202 West Cermak Road

Telephone VIRginia 7747

UNDER U. S. GOVERNMENT SUPERVISION

JOHN J. KAZANAUSKAS, President and Manager

Office hours: Daily 9 A. M. — 5 P. M.; Thursday 9 A. M. — 7 P. M., Wednesday 9 A. M. — 12 Noon.

TURTAS VIRŠ \$3,000,000— Atsargos Kapitalas Virš \$225,000.00

STASYS LITWINAS
General Manager

DABAR

Yra Geriausias Laikas Pirkti Pirmos Rušies Namų Materijolas mūsų parde. Apžiūrėkite staką ir aukštą rušį LENTŲ — MILLWORK — STOGŲ IR NAMŲ MATERIJOLĄ — dėl garažų, porčių, viščių, sklepų ir fletų. PASITARKITE SU MUSŲ EKSPERTAIS žasling pirstatymo namų.

APROKAVIMAS IR PRISTATYMAS TEIKIAMAS DYKAI!

CARR - MOODY LUMBER CO.

Patarnaujau Lietuviai Salesmonai

3039 SOUTH HALSTED ST.

TEL. VICTORY 1272

VALANDOS — Nuo 7-tos val. ryto iki 5:30 val. po pietų
DARBO DIENOMIS.

Sekretai Dovanai

Tie, kurie užsiprenumeruos "Lietuvių Naujienas" dviem metams už \$2.00, gaus dovanai sekretus, kaip pasidaryti namie Alų, Vyną ir Saldinę.

Lietuvių Naujienos

332 No. 6th Street
PHILADELPHIA 6, PA.

Dirva

Redaktorius K. S. KARPIUS

Kaina \$3.00

Savaitraštis leidžiamas Clevelande

Adresas:

6820 Superior Avenu
CLEVELAND, OHIO

Sandara

A. L. Tautinės Sandaros Organas

Mteams kaina \$2.00

Redaktorius M. VAIDYLA

Adresas:

840 West 33rd Street
CHICAGO 8, ILL.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

IR

LAIMINGŲ NAUJŲ 1948 METŲ!

MUTUAL FEDERAL

Savings and Loan Assn. of Chicago

2202 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Prezidentas

Valdyba ir Direktoriai

TURTAS VIRŠ \$3,100,000.00 ATSARGOS FONDAS

\$240,000.00